

Priopćenje za medije

Luxembourg, 31. siječnja 2022.

Politike oporezivanja energije u EU-u nisu u skladu s njegovim klimatskim ciljevima

Oporezivanjem energije mogu se poduprijeti naponi koji se ulažu u borbu protiv klimatskih promjena, ali trenutačnim razinama oporezivanja ne odražava se mjera u kojoj se iz različitih izvora energije onečišćuje okoliš. U pregledu koji je Europski revizorski sud (Sud) danas objavio opisuje se način na koji se porezima na energiju, određivanjem cijena ugljika i subvencijama za energiju doprinosi postizanju klimatskih ciljeva EU-a. Premda su se u razdoblju 2008. – 2019. subvencije za energiju iz obnovljivih izvora gotovo učtverostručile, subvencije za fosilna goriva ostale su tijekom posljednjeg desetljeća relativno nepromijenjene unatoč obvezama Komisije i određenog broja država članica da ih se postupno ukine. Revizori ističu neke izazove s kojima se tvorcima politika suočavaju, kao što su jamčenje usklađenog oporezivanja energije za sve sektore i nositelje energije, smanjenje subvencija za fosilna goriva i usklađivanje klimatskih ciljeva s društvenim potrebama.

„Oporezivanje energije, određivanje cijena ugljika i subvencije za energiju važni su alati za postizanje klimatskih ciljeva. Glavni izazov, prema našem mišljenju, način je na koji jačamo povezanost regulatornih i financijskih mjera i pronalazimo odgovarajuću kombinaciju tih dviju vrsta mjera”, poručuje Viorel Ștefan, član Europskog revizorskog suda zadužen za ovaj pregled. „Sud u pregledu koji je izradio nastoji pružiti svoj doprinos raspravi o cijenama energije i klimatskim promjenama, posebice predstojećoj raspravi o prijedlogu revizije Direktive o energetske oporezivanju”.

U okviru europskog zelenog plana, strategije na temelju koje bi EU trebao postati klimatski neutralan do 2050., Komisija planira uskladiti energetske oporezivanje s klimatskim ciljevima. Europska unija suočena je s nekoliko izazova pri reviziji zakonodavstva o oporezivanju energije, za koju će ujedno biti potreban jednoglasan dogovor u Vijeću.

Jedan je od izazova jamčenje usklađenog pristupa u cijelom EU-u i prema sektorima te nositeljima energije koji su prethodno bili u povoljnijem položaju. U skladu s postojećom Direktivom o oporezivanju energije izvori energije kojima se u većoj mjeri onečišćuje mogu imati poreznu prednost naspram izvora energije čija je učinkovitost u pogledu emisija ugljika veća: primjerice, ugljen se oporezuje manje od prirodnog plina, a neka fosilna goriva znatno manje od električne energije. Povrh toga, iako većina država članica nameće visoke poreze na goriva, nekoliko drugih država članica poreze drži na gotovo minimalnoj razini, čime se može narušiti unutarnje tržište. Niskom razinom cijena ugljika i poreza na energiju za fosilna goriva povećava se relativni trošak zelenijih tehnologija i usporava energetska tranzicija.

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke pregleda koji je izradio Europski revizorski sud. Cjeloviti tekst pregleda dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Revizori ističu da iako se neke subvencije za energiju mogu iskoristiti za prijelaz na gospodarstvo s nižim razinama emisija ugljika, subvencijama za fosilna goriva ometa se učinkovita energetska tranzicija. Subvencije država članica za fosilna goriva dosežu ukupan iznos veći od 55 milijardi eura godišnje, a 15 država članica troši više financijskih sredstava na subvencije za fosilna goriva nego na subvencije za energiju iz obnovljivih izvora. Postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva do 2025., što je cilj na koji su se EU i njegove države članice obvezali, bit će zahtjevna društvena i gospodarska tranzicija. Točnije, percepcija nepoštenog postupanja prema nekim skupinama ili sektorima može dovesti do otpora prema prijelazu na zelenije gospodarstvo. Oporezivanje energije može imati znatan učinak i na kućanstva te dovesti do otpora prema plaćanju poreza na energiju. Iznosi koje kućanstva troše na energiju znatno se razlikuju: u nekim slučajevima, primjerice u slučaju najsiromašnijih kućanstava u Češkoj i Slovačkoj, više od 20 % dohotka troši se na energiju. Kako bi se ublažio rizik od odbacivanja poreznih reformi, revizori upućuju na preporuke koje je iznijelo već nekoliko međunarodnih organizacija, kao što su smanjenje razine ostalih poreza i primjena mjera preraspodjele uz istodobno jamčenje veće transparentnosti u pogledu razloga za reforme i obavještanja o njima.

Komisija je u srpnju 2021. u okviru zakonodavnog paketa „Spremni za 55 %”, koji obuhvaća niz prijedloga s ciljem usmjeravanja EU-a prema smanjenju razine emisija stakleničkih plinova za 55 % do 2030., objavila prijedlog revizije Direktive o energetskom oporezivanju. Njime se državama članicama i dalje omogućuje da iz okolišnih razloga te razloga energetske učinkovitosti i energetskog siromaštva smanje stope poreza na energiju za neke sektore. Paket uključuje i prijedlog za proširenje sustava trgovanja emisijama na pomorski promet i uvođenje zasebnog sustava trgovanja emisijama za cestovni promet i zgrade. Besplatnim emisijskim jedinicama u okviru postojećeg sustava nekim se sudionicima na tržištu omogućuje da ne plaćaju svoj dio emisija CO₂. Postupno ukidanje besplatnih jedinica povezanih s rizikom od istjecanja ugljika (tj. povećanjem razine emisija stakleničkih plinova kao posljedice preseljenja proizvodnje u zemlju s blažim ograničenjima u pogledu emisija) popraćeno je predloženim postupnim uvođenjem mehanizma za ugljičnu prilagodbu na granicama. Taj novi mehanizam služi za određivanje cijena emisija ugljika koje potječu od uvoza određene robe. Revizori ujedno ističu da bi u raspravi o tim prijedlozima tvorci politika u obzir trebali uzeti i klimatske ciljeve i društveni učinak.

Kontekst

Ovaj dokument nije revizijsko izvješće, nego pregled koji se temelji na prethodnim aktivnostima Suda u području energetike, klimatskih promjena i oporezivanja, kao i na javno dostupnim informacijama i materijalima koji su posebno prikupljeni u tu svrhu.

Pregledom je obuhvaćeno razdoblje od 2008. do srpnja 2021. Revizori su uzeli u obzir dodatne podatke koji su postali dostupni nakon srpnja 2021. i koji se odnose na cijenu dozvola za emisije na razini EU-a (do 30. studenoga 2021.) i na subvencije za energiju (podatci iz listopada 2021.).

Pregled Suda pod naslovom „Oporezivanje energije, određivanje cijena ugljika i subvencije za energiju” dostupan je na [internetskim stranicama Suda](#).

Kontakt za medije

Služba Suda za odnose s medijima: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502